

Albertslund Kommune

10 gode miljøhistorier

Indhold

SIDE 4-5

SIDE 6-7

SIDE 8-9

SIDE 10-11

SIDE 12-13

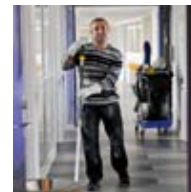
SIDE 14-15

SIDE 16-17

SIDE 18-19

SIDE 20-21

SIDE 22-23

10 gode miljøhistorier

Inspiration og initiativ. Det er to væsentlige egenskaber, når der skal arbejdes med miljø. Med en mangeårig tradition for miljøarbejde er det ikke initiativ, der har manglet i Albertslund. Albertslund Kommune er i front på miljøområdet som landets eneste 100% miljøcertificerede kommune, takket være engagerede medarbejdere, ledere og borgere.

Til gengæld kan der blive behov for at indhente ny inspiration, efterhånden som mange idéer og initiativer er afprøvet og gennemført. Inspiration kan findes mange steder og kan bringe nye initiativer og resultater med sig. Vi præsenterer her 10 gode miljøhistorier i håbet om, at de kan inspirere til det videre arbejde for miljøet. Og inspiration er der brug for, hvad enten man har arbejdet med miljø i 20 år, eller man lige er startet.

De 10 gode miljøhistorier afspejler det praktiske miljøarbejde i Albertslund. De viser, at miljø ikke kun er ambitiøse mål og store pla-

ner. Det er også masser af konkrete handlinger, som viser vejen til en mere miljøvenlig dagligdag.

Med de 10 gode miljøhistorier tager vi initiativ til at bringe ny inspiration til miljøarbejdet. Vi håber, at inspirationen vil føre til nye initiativer, som kan bringe miljøarbejdet videre. God arbejdslyst.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, which appears to read 'Steen Christiansen'. The signature is fluid and cursive.

Steen Christiansen

borgmester

1. Klima på skoleskemaet

Louise Sjøgren
Pædagogisk Center Albertslund
43 68 33 08
louise.sjogren@albertslund.dk

Klima på skoleskemaet

Klimakontrakter for de mindste, skrotrobotter for de mellemste og elektronisk adgang til ny klimaviden for de store. Pædagogisk Center Albertslund har ligesom resten af kommunen fokus på klima, og med forskellige materialer og aktiviteter inspirerer de folkeskolerne i kommunen til også at sætte klima på skemaet.

Alle 1. og 2. klasser i Albertslund har fået tilsendt malebøger med historien om isbjørnen Milak og klimaklistermærker til madkassen. Med materialet følger også en klimakontrakt, hvor klassen skal blive enige om fem CO₂-besparende aktiviteter, som de i fællesskab vil arbejde med. Klimamaterialerne til indskoling skal give inspiration til undervisningen og gøre temaet klima lettere at forstå for de yngste elever.

I projekt Skrotrobot har udvalgte mellemtrinnsklasser fokuseret på det affald, vi producerer hver dag, og som koster energi at pro-

ducere, fragte og bortsætte. Med hjælp fra en billedkunstner har eleverne omdannet skrot og emballage til farvestrålende og tankevækkende robotter. Eleverne er ad den vej blevet opmærksomme på vigtigheden af om ikke at begrænse, så i hvert fald at genanvende affaldet.

Pædagogisk Center Albertslund har også udarbejdet en klimalinksamling med materiale, som især henvender sig til eleverne i udskoling. På den måde kan lærerne let finde inspiration til at inddrage klima og it i undervisningen.

De forskellige klimamaterialer og aktiviteter skal være med til at gøre børnene og de unge bevidste om klimaproblematikken med udgangspunkt i deres egne erfaringer. Gennem den gode historie og den kreative proces styrkes elevernes muligheder for selv at handle i forhold til klimaproblematikken.

2. Grønsvær uden pesticider

Carsten Boje Larsen
Albertslund Stadion
43 30 20 84
carsten.boje.larsen@albertslund.dk

Grønsvær uden pesticider

Nogle af Sjællands bedste træningsbaner finder man ved Albertslund Stadion, og det på trods af eller netop fordi de ingen pesticider får. To af Stadions medarbejdere har fået en treårig uddannelse som certificerede græsplejere, hvor de har opnået kendskab til, hvordan banernes grønsvær kan vedligeholdes gennem intensiv pleje og uden brug af pesticider.

For at forhindre ukrudtet i at kaste frø, 'stresser' græsplejerne det ved at slå græsset ofte og langt ned, og de eftersår flere gange om året for at undgå bare pletter, hvor ukrudtet kan etablere sig

og sprede sig fra. Græsset styrkes ved hjælp af gødning, men for at minimere forbruget og udvaskningen får Stadion hvert år lavet en jordtest, der viser hvor og i hvilket omfang de grønne baner skal gødes. Derefter spredes gødningen ved hjælp af GPS, og det fuldender den præcise gødsning.

Sidst men ikke mindst gør Stadion brug af en hyggelig og naturlig plejemetode til sin grønsvær. De har hængt stærekasser op for at tiltrække stære, som kan æde de stankelbenlarver, som ellers ødelægger græssets rødder.

3. Miljø ad frivillighedens vej – Grønt Kontor and beyond

Birger Larsen
Mini Trans A/S
42 42 42 42
bl@minitrans.dk

Miljø ad frivillighedens vej – Grønt kontor and beyond

Transportsektoren er en af de helt store syndere i CO₂-regnskabet – men sådan behøver det ikke være, hvis man spørger transportfirmaet Mini Trans. De er gået ind i miljøkampen og er i dag med til at vise, at grønne initiativer betaler sig.

Det startede med, at firmaets administrationskontor i Albertslund læste om konceptet Grønt Kontor i kommunens Miljøavis. De tog kontakt til kommunen og kom med i pilotprojektet for ordningen, hvor de fik hjælp til energigennemgang, handlingsplan og certificering. På den måde blev den nye miljøindsats overskuelig og nem at gå til.

Som certificeret Grønt Kontor har virksomheden allerede efter bare ét år nedsat strømforbruget med mere end 10%, og ved at udskifte alle toiletter til 2-skyls-toiletter er vandforbruget også nedsat be-

tydeligt. Hver uge aflæses vand- og elmålere, resultaterne hænges op, og personalet inddrages i og bidrager til den grønne omstilling. De penge, der spares på forbruget, går til den årlige personalefest.

Den grønne omstilling er også nået uden for administrationskontoret. Mini Trans har startet et nyt kurerkoncept, Green Xpress, hvor miljøhensyn indtænkes i alle aspekter af driften. Transporten foregår i el- eller hybridbiler, der på sigt skal 'tankes' med strøm fra vindmøller via intelligent ladning. Miljøbelastningen ved kørslen kompenseres via grønne projekter i Danmarks Naturfredningsforening, og alle chauffører gennemfører kursus i energirigtig kørsel.

Mini Trans bruger også sit engagement uden for egen virksomhed til blandt andet at hjælpe Trafikstyrelsen med at udvikle en certificering til grønne transportselskaber.

4. Økologi i skolekantin

Bente Frese

Vridsløselille Skole

29 44 29 53

bente.frese@albertslund.dk

Økologi i skolekantine

96% – så stor en del af råvarerne i skolekantine på Vridsløselille Skole er økologiske, og det har udløst et økologisk guldmærke fra Fødevarestyrelsen. Fødevarestyrelsens spisemærker findes i varianterne bronze, sølv og guld, og Vridsløselille skolekantine er den første og indtil videre eneste skolekantine i landet, der har opnået et spisemærke. Guldmærket gives for 90-100% økologi, og det kræver derfor en vedholdende indsats at beholde det.

Kantine har en politik for at sikre den høje økologiprocent og realiserer den ved hjælp af grundig og fleksibel menuplanlægning. Menukortet tilpasses årstidens råvarer, og maden laves fra bunden. Maden er hovedsagelig vegetarisk, og det giver både en økonomisk

og en sundhedsmæssig gevinst. Der er også fisk på menuen hver dag, og her prioriteres vildtlevende fisk, som ikke kommer fra dambrug eller havbrug.

Mærkningsordningen indebærer, at kantine på Vridsløselille Skole skal indsende sit fødevareregnskab og udarbejde fire rapporter om året. Derudover kommer Fødevarestyrelsen på kontrolbesøg en gang om året for at vurdere, om kantine kan beholde sit spisemærke. Næste skridt for kantine på Vridsløselille Skole er at få lavet en kostpolitik i samarbejde med skolen, hvor ikke mindst elevrådet skal inddrages.

5. Grøn Station – en partnerskabsaftale med DSB

Janus Enemark Nissen

Center for ledelse og personale

43 68 60 93

janus.enemark.nissen@albertslund.dk

Grøn Station – en partnerskabsaftale med DSB

Albertslund Station skal være et 'grønt laboratorium', hvor miljørigtige løsninger prøves af. Det er DSB og Albertslund Kommune enige om. Stationen skal renoveres og udstyres, så den bliver en af DSB's første CO₂-neutrale stationer, og derfor har Albertslund Kommune og DSB S-tog indgået et klimapartnerskab.

Klimapartnerskabet skal også bruges til at gøre borgeres og pendlere transport mere klimavenlig. Pendlere, der arbejder i cykelafstand fra stationen, skal på månedsbasis kunne leje en cykel, som kan bruges til transporten fra stationen frem til arbejdspladsen. De såkaldte pendlercykler skal stå i den aflåste cykelparkering på

stationen uden for arbejdstiden. Derfor skal cykelparkeringen ved stationen udvides med plads til 80 ekstra cykler.

Den tidligere kiosk på stationen er blevet omdannet til GrønStop, som Albertslund Kommune benytter til formidling af miljøvenlig transport, klima og miljø, kulturelle tilbud og nyhedsstof med mere. Meget af informationen sker via en elektronisk lysavis og udstillinger i vinduerne. I perioder er Grøn Stop bemandet og kan tilbyde energirådgivning eller andre services. Lokalet kan også bruges til events for eksempel i forbindelse med kommunalvalg, og til daglig kan det bruges som mødelokale for kommunens ansatte.

6. Behovstyret ventilation

Tina Reinholdt Jensen

Miljø- og Teknikforvaltningen

43 68 67 42

tina.reinholdt.jensen@albertslund.dk

Behovstyret ventilation

Spar energi! Tænd kun for ventilationsanlægget, når det er nødvendigt. Det er anbefalingen fra Elsparefonden og Teknologisk Institut. De anslår, at der kan spares helt op til 15% på el og varme, bare man lader ventilationsanlægget køre en time mindre om dagen. Den energibesparelse vil Albertslund Kommune gå efter ved at tilpasse driften af ventilationsanlæggene på kommunens skoler til det aktuelle behov.

For at opnå energibesparelsen skal driftstiden på ventilationsanlæggene tilpasses, så anlægget kun kører i undervisningstiden, hvor bygningen er i fuld drift. På skoler er ventilationsanlægget dimensioneret efter en skole, der er fuldt belastet, hvor alle klasselokaler er fyldt med børn og lærere. Uden for undervisningstiden er der stadig mange timer, hvor skolen er åben og anlægget kører, men hvor det

kun er få personer, der reelt benytter skolen. Eksempelvis om morgenen, hvor rengøringspersonalet møder ind før skoletid, samt sidst på eftermiddagen, hvor der er møder, forældrekonsultationer eller undervisningstilbud.

For at optimere driftstiden af ventilationsanlæggene laver kommunen derfor en kortlægning af de enkelte skolers aktiviteter i disse ydertidspunkter. Er der få personer i et lokale, kan man nøjes med almindelig udluftning, og er der aktiviteter, der kræver ventilation, kan man forsøge at samle dem i en fløj af skolen, så ventilationen kan begrænses. Det kræver planlægning af aktiviteter, information til brugerne om udluftningspolitik og mindre ændringer af de tekniske anlæg, men derudover er det stort set omkostningsfrit at opnå den væsentlige energibesparelse, som en optimering af driftstiden indebærer.

7. Specialklasse i Grøn Skole

Joan Yrsa Pedersen
Vridsløselille Skole
29 93 26 20
joan.yrsa.pedersen@skolekom.dk

Specialklasse i Grøn Skole

Kan en hvepseedderkop flyve? Hvad laver de ude på landet? Det er nogle af de spørgsmål, eleverne i specialklassen 7.e på Vridsløselille Skole stiller deres lærer, når de har naturfag. Faget kombinerer fysik/kemi, biologi og geografi og indgår i et projekt under Professionshøjskolen UCC. Projektet udvikler specialpædagogisk undervisningsmateriale, der kan styrke elevernes muligheder for selv at gøre en indsats i forhold til natur og miljø.

Naturfagsundervisningen er tilrettelagt, så den tager hensyn til elevernes generelle indlæringsproblemer, og den inddrager mange

praktiske aktiviteter i undervisningen. Eleverne fanger hvepseedderkopper i Vestskoven og indretter terrarier til dem. De bearbejder skolens kompost og dyrker skolehaverne, og endelig laver de forsøg med varmetab og undersøger, hvordan de energirenoverede huse i Albertslund er blevet bedre til at holde på varmen.

Ud over at give eleverne en forståelse af bæredygtighed er naturfagsprojektet med til at styrke elevernes selvværd og give dem succesoplevelser. Hvor de har svært ved f.eks. dansk og matematik, er de gode til de praktiske aktiviteter i naturfagsundervisningen.

8. Den CO₂-neutrale bolig

Povl Markussen

Agenda Center Albertslund

43 62 20 15

markussen@agendacenter.dk

Den CO₂-neutrale bolig

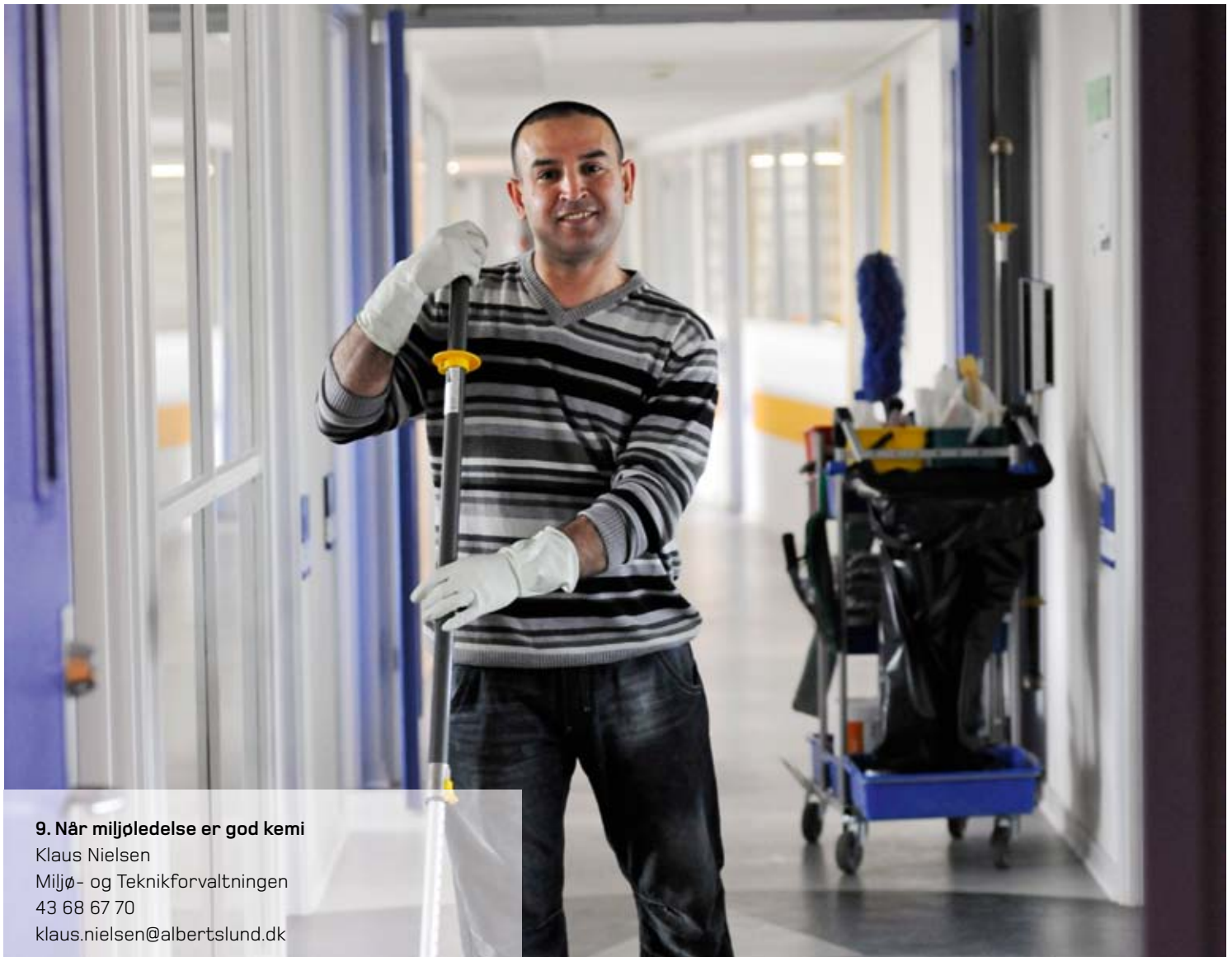
I 2009 kunne Albertslund præsentere en danmarkspremiere, nemlig landets første 0-energi renoveringsprojekt i Høkerlængen 2 i Hylde-spjældet. 0-energi betyder i praksis, at huset producerer al energi til opvarmning og elforbrug ved hjælp af vedvarende energi. Radiatorerne i huset er derfor pillet ned og sendt til genbrug, og huset er ikke længere tilkøbt fjernvarmeforsyningen.

Huset er i stedet forsynet med et helt nydesignet og præfabrikeret solprisme på taget. Det indeholder solceller til elforbrug, solfanger til varmt brugsvand og et tagvindue, der giver lys og varme til boligens opholdsrum. Som et bidrag til opvarmningen genindvindes varme fra husets spildevand. Samtidig har huset gennemgået en større isoleringsindsats, som har betydet nye 3-lags vinduer og 300 mm ekstra isolering i vægge, tag og fundament.

Der har været stor interesse for projektet med flere fremvisninger og tv-hold på besøg. Nu hvor beboeren er flyttet hjem igen, skal hendes erfaringer med at bo i det nye hus bruges både i Hylde-spjældet og resten af Albertslund, når andre boligområder skal renoveres.

I disse år opføres flere og flere nybyggerier som 0-energi huse, men selv hvis alt nybyggeri var 0-energi byggeri, vil der gå mange år, før det vil kunne ses i det store CO₂-regnskab. Derfor er det nødvendigt også at renovere eksisterende byggeri, så det får en lavere energiklasse. Kun på den måde kan man inden for en overskuelig årrække få nedbragt CO₂-udledningerne fra boligsektoren markant.

9. Når miljøledelse er god kemi

Klaus Nielsen

Miljø- og Teknikforvaltningen

43 68 67 70

klaus.nielsen@albertslund.dk

Når miljøledelse er god kemi

Da man i Albertslund Kommunes rengøringsafdeling indførte miljøledelse, havde ledelsen, miljøgruppen og medarbejderne en dialog om, hvad der ville være mest fornuftigt at arbejde med. Hele vejen rundt var der enighed om, at brugen af rengøringsmidler – der for en stor dels vedkommende indeholder kemikalier – var afdelingens væsentligste miljøpåvirkning og derfor et oplagt indsatsområde.

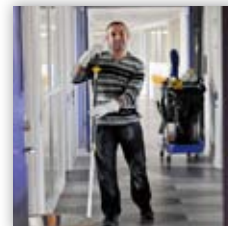
Rengøringsafdelingen har derfor de sidste fem år haft et miljømål om at reducere den mængde rengøringsmidler, de bruger i rengøringen af ca. 120.000 kvadratmeter kommunale bygninger. Miljøledelsessystemet har været en katalysator for at initiativet blev taget, og miljømålet har gjort, at afdelingen over en længere periode er blevet holdt op på sin egen målsætning og har bevaret fokus på indsatsen.

Det har skabt resultater. Rengøringsafdelingen brugte 7.200 liter rengøringsmiddel i 2004 men havde reduceret denne mængde til

3.100 liter i 2009. I forhold til rengjort gulvareal har rengøringsafdelingen reduceret forbruget med 67% over fem år.

Den store reduktion er opnået gennem adfærdsændringer hos medarbejderne, som samtidig er blevet hjulpet på vej af doseringsdispensere, som er blevet påmonteret rengøringsprodukterne. Med den store reduktion af rengøringsmidler har udgiften til den lille tekniske hjælpeforanstaltning tjent sig selv hjem mange gange.

Udfordringen med at tage hensyn til miljøet og gøre det bedre og bedre hvert år har givet en ny dimension til det daglige arbejde og et nyt projekt at stå sammen om i afdelingen. Samtidig er medarbejderne blevet mere opmærksomme på rengøringens miljømæssige konsekvenser og på de forskellige produkters miljøbelastning, og mange af dem har taget erfaringerne med hjem.

10. Ungdommens klimatopmøde

Ane Marie Kristensen

Albertslund Ungdomsskole

43 64 22 15

ane.marie.kristensen@albertslund.dk

Ungdommens klimatopmøde

De unge skal bære kloden videre, og derfor skal også de unge forholde sig til fremtidens klimaudfordringer. Som optakt til FN's klimatopmøde COP15 arrangerede Albertslund Kommune derfor et ungdomsklimatopmøde.

Ungdomsklimatopmødet viste, at de unge tager fremtidens klimaudfordringer seriøst. Både i forberedende workshops og på selve topmødet blev der arbejdet engageret med vindmøller, biogasanlæg, skrotrobotter, klimamad og mange andre aspekter af klimaspørgsmålet. MusikTeatret Albertslund lagde hus til topmødet, hvor elever fra folkeskolens sidste klasser, Ungdomsskolen og Kongsholm Gymnasium præsenterede deres klimaproduktioner og diskuterede

fremtidens klimaudfordringer under temaet „Fra Albertslund til verdens topmøde om klima“.

I perioden fra efterårsferien og frem til topmødet havde eleverne beskæftiget sig med forskellige klimarelevante projekter, som alle indgik i en konkurrence på topmødet. På Kongsholm Gymnasium havde en klasse sammen med deres biologilærer fremstillet et biogasanlæg. Klassen havde arbejdet hårdt for at blive færdige med byggeprojektet, så det kunne blive udstillet på dagen. Eleverne havde tilegnet sig en teoretisk viden, som var koblet fint sammen med det praktiske byggeprojekt. Klassen vandt konkurrencen for størst originalitet.

Albertslund Kommune

Nordmarks Alle
2620 Albertslund

www.albertslund.dk
albertslund@albertslund.dk

T 43 68 68 68
F 43 68 69 28